

Česká školní inspekce
Liberecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Liberec, Broumovská 847/7

Adresa: Broumovská 847/7, 460 01 Liberec 6

Identifikátor školy: 600 080 331

Termín konání inspekce: 14. – 15. duben a 18. – 20. duben 2005

Čj:	h4-1155/05-5100
Signatura	oh4cy147

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Liberec, Broumovská 847/7 je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je statutární město Liberec. Jako úplná základní škola s 21 třídou vyučuje v letošním školním roce podle stavu k 30. 9. 2004 427 žáků dle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16847/96-2. Žáci V. B, VI. B, VII. A, VIII. A, IX. C jsou vyučováni podle vzdělávacího programu s rozšířenou výukou jazyků čj. 16333/96-22-21. Třída II. A je vyrovnávací, ve třídách III. B, IV. B, V. C, a VIII. C jsou vzděláváni pouze žáci s vývojovými poruchami učení, ve třídách VI. A, VII. B a IX. A je převažující počet žáků individuálně integrován. Součástí školy jsou školní družina se školním klubem a školní jídelna, které nebyly předmětem školní inspekce. Rada školy není zřízena.

PŘEDMĚT INSPEKCE

- Personální podmínky vzdělávání ve sledovaných vyučovacích předmětech.
- Materiálně-technické podmínky vzdělávání ve sledovaných vyučovacích předmětech.
- Průběh a výsledky vzdělávání v matematice, anglickém, německém, francouzském jazyce, prvouce, vlastivědě a přírodovědě na prvním stupni, na druhém stupni v českém jazyce, anglickém, německém, francouzském jazyce, dějepisu, občanské a rodinné výchově, matematice, zeměpisu a ve volitelných předmětech (informatika, cvičení z českého jazyka, cvičení z matematiky, základy administrativy).
- Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů (tematicky zaměřená inspekce).
- Vzdělávání žáků s vývojovými poruchami učení (tematicky zaměřená inspekce).

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Z celkového počtu 30 vyučujících včetně ředitele školy byla výuka sledována ve výše uvedených předmětech u 29 učitelů. Vedení školy se při skladbě úvazků snažilo maximálně využít odbornost pedagogického sboru. Ve zhlédnuté výuce na prvním stupni téměř všichni vyučující splňují podmínky odborné kvalifikace. Pouze jedna učitelka je nespĺňuje pro předměty, které vyučuje na prvním a druhém stupni vyjma německého jazyka. Personálně je výuka žáků s vývojovými poruchami učení zajišťována na prvním stupni třemi speciálními pedagogy. Na druhém stupni vyučují tři učitelé bez odborné kvalifikace. Kvalifikovaným i nekvalifikovaným učitelům byl úvazek doplněn předměty převážně výchovného charakteru. Výukou rodinné výchovy pověřilo vedení školy třídní učitele. Pedagogický sbor má vyšší věkový průměr a je vcelku stabilizovaný. Ve škole není žádný začínající učitel, dva vyučující jsou důchodci. Škola je fakultní školou Pedagogické fakulty Technické univerzity v Liberci. Pozici metodika informačních a komunikačních technologií (dále jen ICT) vykonává jeden z učitelů druhého stupně bez odborné kvalifikace. Za stejných personálních podmínek probíhá i výuka některých volitelných předmětů (informatika, základy administrativy).

Organizační struktura školy je stanovena organizačním řádem a je funkční. Zaměstnanci se řídí při své činnosti i dalšími vnitřními směrnicemi, které však v některých částech nebyly aktualizovány. Ředitel i jeho statutární zástupkyně mají jasně vymezené kompetence. Operativní řízení je založeno na každodenním osobním styku se zaměstnanci, provozních

poradách s pedagogy a pravidelných poradách vedení školy s vedoucími jednotlivých součástí školy včetně zástupce odborové organizace. Vhodně je využívána i písemná a elektronická forma komunikace (měsíční plány, internet ve sborovně). Poradními orgány ředitele jsou pedagogická rada a metodické orgány. Na prvním stupni jsou zřízena dvě metodická sdružení – pro 1. a 2. ročník a pro 3. – 5. ročník, která vzájemně spolupracují. Předmětové komise na druhém stupni pracují po jednotlivých předmětech i skupinách příbuzných předmětů. Písemné plánování práce komisí je založeno na dobrovolnosti, záznamy o činnosti si vedou předsedové podle potřeby. Metodické orgány se zaměřují zejména na kontrolu plnění časově tematických plánů, projednávání požadavků na nákup učebnic a nových pomůcek, na tvorbu kontrolních prací, sjednocení přístupu k hodnocení žáků, plánování exkurzí, výběr kulturních akcí a zajišťování soutěží. Poznatky získané v rámci dalšího vzdělávání si učitelé předávají neformálně.

System vedení pracovníků je funkční. Ředitel školy preferuje demokratický styl řízení. Nekvalifikovaným vyučujícím je poskytována metodická pomoc prostřednictvím předmětových komisí. System kontrolní činnosti zahrnuje oblast výchovně-vzdělávací, kterou sleduje zástupkyně ředitele školy. Část provozní a administrativní zajišťuje ředitel školy. Hospitační činnost má zástupkyně rozplánovanou na celý školní rok, stejně jako tematicky zaměřené kontroly. Ředitel hospituje u vyučujících jen dle aktuální potřeby. Oba vedou záznamy z hospitací na vlastních tiskopisech, ze závěrů však nevyplývají opatření k nápravě. Prostor pro sebehodnocení dostávají pedagogové v úvodu pohospitačních rozhovorů.

Další vzdělávání učitelů vychází z potřeb školy i z nabídky Národního institutu pro další vzdělávání (NIDV) a jiných subjektů. Výběr je většinou orientován k rozšiřování odbornosti učitelů, především v cizích jazycích a zvyšování počítačové gramotnosti. V souvislosti se schválením rámcového vzdělávacího programu pro základní školu vedoucí pracovníci zvažují od nového školního roku zapojení se do projektu „Škola v pohybu“, který je zaměřen na změny klimatu ve školách. V současné době se k účasti přihlásila třetina pedagogického sboru.

K poskytování nenárokových složek platu má ředitel školy stanovena kritéria. Ty jsou součástí „Dohody o kolektivní smlouvě“ a zaměstnanci s nimi byli průkazně seznámeni. Stav personálních podmínek umožňuje realizovat zvolený vzdělávací program školy.

Úroveň personálních podmínek vzdělávání byla hodnocena Českou školní inspekcí (dále jen ČŠI) jako dobrá.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Základní škola je pavilónového typu, zkolaudována a otevřena byla v roce 1983. V uplynulém období prošla částečnou rekonstrukcí a modernizací především vnitřních prostor, učeben a školní jídelny s výdejnou. Kromě kmenových tříd se v objektu školy nacházejí odborné pracovny (informatiky, fyziky, chemie, cizích jazyků, hudebny, učebny pro praktické činnosti), tělocvičny, prostory školní družiny a školního klubu s žakovskou knihovnou, školní jídelna s výdejnou. Škola nemá specializovanou jazykovou učebnu s odpovídajícím technickým vybavením (ovládací pult, sluchátka), přestože se jedná o školu s rozšířenou výukou jazyků. Součástí pozemku je atrium a školní hřiště. Škola zároveň vlastní a využívá sportovní atletický areál s travnatou plochou nacházející se v Plátenické ulici nedaleko od hlavního objektu.

Většina učeben je, zejména na prvním stupni, esteticky upravená a vyzdobená. Podnětně v nich působí řada výukových a motivačních materiálů. Společné prostory jsou úhledné, vkusně uspořádané, udržované v čistotě a pořádku. Počet a velikost učeben i dalších prostor školy umožňuje bez větších problémů organizovat vyučování s respektováním psychohygienických zásad. K výuce cizích jazyků využívá škola dvě jazykové učebny. Pracovna anglického jazyka je vybavena televizí a videopřehrávačem, knihovnou, nástěnnými tabulemi s gramatikou, obrázky a mapami. Francouzský jazyk je vyučován v obdobné, ale menší učebně.

Pro výuku sledovaných předmětů škola disponuje dostatečným množstvím funkčních a účelných pomůcek i speciálně zaměřených pro žáky s vývojovými poruchami učení (historické a zeměpisné mapy, atlasy, encyklopedie, normativní jazykové příručky, fólie, pravopisné kartičky, dyslektické čítanky). Některé třídy jsou vybaveny audiovizuální technikou. V mnoha předmětech jsou využívány vhodné videoprogramy, v odborné učebně výpočetní techniky výukové programy. Počítače byly pořizovány postupně (částečně v rámci projektu „Internet do škol“ SIPVZ a částečně vlastními silami). Pozitivem je dostatečný počet stanic, takže každý žák může pracovat u počítače samostatně, a připojení do prostředí internetu. V době inspekce nebyla učebna vybavena tabulí nebo plátnem pro projekci (zpětný projektor, datový projektor) a žákovskými židlemi s možností nastavení výšky sedáku. Její prostorové uspořádání ztěžovalo učitelům okamžitou kontrolu výsledků práce žáků. Po vyučování je počítačová učebna přístupna pro zájmovou činnost v kroužku, nikoliv pro individuální práci žáků.

Ve sledovaných hodinách byly používány většinou ucelené řady učebnic, některé jsou žákům zapůjčovány. Vyučující připravují do hodin tištěné materiály, žáci využívají pracovní sešity. Materiálně-technické vybavení pomůckami a učebnicemi vytváří vhodné předpoklady pro zajištění přiměřené názornosti výuky, umožňuje účinně realizovat požadavky osnov zvoleného vzdělávacího programu.

Na základě kontrolní a hospitační činnosti, znalosti materiálně-technických podmínek školy a požadavků pedagogů má ředitel vytvořen záměr dalšího vybavování školních sbírek novými a chybějícími pomůckami a učebnicemi. Ve spolupráci se zřizovatelem průběžně řeší opravy a postupnou rekonstrukci zařízení. Plánování v oblasti materiálně-technických podmínek je systematické.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání byly hodnoceny jako velmi dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací program

Zvolený vzdělávací program Základní škola čj. 16 847/96-2 i vzdělávací program s rozšířenou výukou jazyků čj. 16333/96-22-21 ve smyslu všech pozdějších úprav, doplňků a pokynů je realizován v souladu s aktuálními údaji v rozhodnutí o zařazení školy do sítě. Podle zvoleného vzdělávacího programu probíhá výuka na obou stupních základní školy. Ve třídách s rozšířenou výukou cizích jazyků se vyučuje vedle anglického a německého jazyka také jazyk francouzský. Učební plány školy a rozvrh hodin pro školní rok 2004/2005 sestavil ředitel školy v souladu s výše uvedeným vzdělávacím programem i jeho rozšířenou variantou.

Předepsanou disponibilní hodinu ve třídě sedmé A s rozšířenou výukou cizího jazyka naplňuje volitelný předmět – cvičení z českého jazyka. Disponibilní dotaci ve třídě sedmé B,

kteřou tvořív z většív částív žáků s vývojovými poruchami učení, realizovala škola nabídkou dvou volitelných předmětů – informatiky a výtvarných činností. V obou učebních plánech osmého a devátého ročníku byly disponibilní hodiny využity k navýšení hodinové dotace některých povinných předmětů. Zhlédnutá výuka respektovala osnovy, k obsahové duplicitě ve sledovaných předmětech nedocházelo. Kontinuita mezi jednotlivými ročníky byla zajištěna. Tématica ochrany člověka za mimořádných událostí a tematické okruhy k volbě povolání jsou začleněny do příslušných vyučovacích předmětů v souladu s metodickým pokynem.

Škola zařadila do učebního plánu tříd bez rozšířené výuky cizích jazyků od sedmého do devátého ročníku pět volitelných předmětů a nabízí všem žákům osm zájmových útvarů. Udržováním kontaktů se zahraničními školami a realizací studijních a poznávacích zájezdů žáky škola motivuje.

Výchovnému poradenství se věnuje kvalifikovaná učitelka druhého stupně. Ve své činnosti řeší výchovné problémy, nabízí poradenství pro volbu povolání, zaměřuje se na součinnost s pomáhajícími institucemi. Pro žáky i rodiče má stanoveny konzultační hodiny. Úzce spolupracuje s oběma metodiky primární prevence. Působení výchovné poradkyně se podílí na zvyšování úrovně pedagogického procesu školy. V „Dalším sdělení“ inspekční zprávy jsou zhodnoceny oblasti zabývající se žáky školy se speciálními vzdělávacími potřebami a prevencí sociálněpatologických jevů vycházející z poznatků provedených tematických inspekcí.

Prohlédnutá povinná dokumentace základní školy (třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy) je vedena vcelku na dobré úrovni. Drobné nedostatky byly odstraněny v průběhu inspekce. Kontrolu plnění učebních osnov provádí vedení školy pravidelným sledováním záznamů v třídních knihách, při hospitační činnosti i prostřednictvím metodických orgánů.

Týdenní rozvržení vyučovacích hodin a přestávek vyhovuje platným předpisům a převážně respektuje psychohygienické zásady. Školní řád byl schválený pedagogickou radou a je obecně známým dokumentem. Doporučení z minulé inspekční návštěvy na rozšíření tohoto dokumentu v oblasti práv žáků je stále aktuální. Přetrvává vedení třídních „Kázeňských sešitů“ se zápisy hodnocení chování žáků i pro žáky se specifickými poruchami učení a chování. K jejich existenci se vyjádřila minulé inspekce negativně.

Zákonní zástupci jsou o prospěchu a chování žáků informováni průběžně prostřednictvím žákovských knížek. Třídní schůzky se konají pravidelně dvakrát ročně, pro rodiče žáků s vývojovými poruchami učení mimořádně a operativně. Škola má vytvořeny webové stránky, kde prezentuje den otevřených dveří a další informace. Při škole dobře pracuje Sdružení rodičů a přátel školy, pomáhá finančně i organizačně zajišťovat některé výchovně-vzdělávací akce.

První stupeň

1. – 5. ročník v předmětech matematika, prvouka, vlastivěda, přírodověda a cizí jazyky

Příprava pedagogů na vyučovací proces byla převážně velmi dobrá. Stanovené výukové cíle ve sledovaných hodinách odpovídaly požadavkům vzdělávacího programu Základní škola i obecným cílům vzdělávání. Byly voleny vhodně a přiměřeně vzhledem k aktuálnímu stavu jednotlivých tříd, zohledňovaly zvláště individuální vzdělávací potřeby žáků s vývojovými poruchami učení. Při plánování výuky učitelky vycházely z časově tematických plánů zpracovaných v souladu s platnými učebními dokumenty. Probírané učivo mělo logickou návaznost, jeho obsah a rozsah byly úměrné schopnostem a dovednostem žáků.

Výuka probíhala ve vhodných a podnětně působících učebnách. Žáci průběžně pracovali s učebnicemi, pracovními sešity, pracovními listy a početními kartami. V nižších ročnících k vytváření a upevňování matematických představ používali geometrické tvary a počítadla. Vyučující ve výuce dle možností vhodně využívaly názorné pomůcky, mapy a doplňkovou literaturu i magnetofonovou nahrávku. Materiální vybavení vytvořilo ve sledovaných hodinách předpoklady pro zajištění přiměřené názornosti výuky.

Všechny zhlédnuté hodiny byly charakteristické pečlivou přípravou na jejich průběh, lišily se z hlediska použitých metod a forem práce i efektivity výuky. Učitelky převážně uplatňovaly frontální způsob výuky s účinným střídáním činností. Probírané učivo s ohledem na schopnosti žáků vyvozovaly a zdůvodňovaly na základě již osvojených znalostí a získaných zkušeností. Probíranou látku podávaly přiměřeně věkovým schopnostem dětí, srozumitelně a až na ojedinělé drobné formulační nepřesnosti věcně správně. Obecně méně pozornosti věnovaly průběžné zpětné vazbě. V závěru více hospitovaných hodin chyběl dostatek času na shrnutí, fixaci probraného učiva a zhodnocení. Tempo výuky přizpůsobovaly učitelky aktuálním podmínkám v jednotlivých třídách, braly ohled na žáky s vývojovými poruchami učení. Hlediska psychohygiény většinou v průběhu hodin respektovaly.

Účinnost motivace žáků byla ve sledovaných hodinách rozdílná. Vstupní i průběžná motivace vycházely z reálné situace, organizace výuky a volby vyučovacích metod. Žáci byli motivováni pochvalou a oceněním výsledků práce, zčásti zařazováním soutěží a her, využitím mezipředmětových vztahů a příkladů z praxe. Mnoho žáků projevovalo o probíhající výuce zájem a aktivně se do ní, mnohdy i spontánně, zapojovalo.

Většinu zhlédnutých hodin charakterizovaly příjemná pracovní atmosféra, pěkné vzájemné vztahy a vstřícný způsob komunikace se žáky. Žáci se chovali klidně a ukázněně.

Převládalo průběžné pozitivní a adekvátní hodnocení žáků učitelkami, které respektovaly jejich individuální dispozice, oceňovaly zájem, snahu a pokrok, upozorňovaly je na nedostatky.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech v 1. – 5. ročníku byly na velmi dobré úrovni.

Druhý stupeň

Český jazyk

Hodnocení vychází z šesti hodin hospitací ve všech ročnících u čtyř pedagogů, kteří předmět vyučují. Z toho byly zhlédnuty tři hodiny ve třídách, kde jsou vyučováni žáci s vývojovými poruchami učení a jedna hodina ve třídě s rozšířenou výukou cizích jazyků. Dvě hodiny byly hospitovány v povinně volitelném předmětu cvičení z českého jazyka, z toho jedna ve třídě se žáky integrovanými. Obě svým obsahem navazovaly na výuku v povinném předmětu, probranou látku procvičovaly a rozšiřovaly. Vzdělávací cíle sledovaných hodin byly stanoveny s ohledem na aktuální stav žáků ve třídách. Někde však nebyla uplatňována nutná diferenciací učiva vzhledem k jeho adresátům.

Učitelé ve výuce postupovali podle časově tematických plánů pro jednotlivé ročníky. Rozvržení učiva v literární výchově pouze kopírovalo obsah používaných učebnic (čítanek). Schválené osnovy byly respektovány. Navštívené hodiny měli vyučující připraveny především po obsahové stránce, jen někteří promýšleli i volbu vhodných metod a forem práce. Žáci s výukovými obtížemi byli zohledňováni četnější a názornější materiální podporou (kartičky, namnožené materiály, normativní příručky). I ostatní používali především učebnice, připravené texty, obrazový materiál, jednou byla uplatněna video ukázka. Záznamy v náhodně

vybraných sešitech měly různou grafickou úroveň, většina učitelů je pečlivě opravuje a kontroluje.

V úvodu vyučovacích jednotek bylo žákům většinou sděleno téma hodiny, někdy i výukové cíle. Téměř ve všech sledovaných hodinách však chyběla zpětná vazba o míře jejich naplnění. Pouze v literární hodině v deváté třídě byli žáci vedeni k rekapitulaci probrané látky a navazující závěrečné reflexi. Navštívená výuka probíhala převážně frontálně, věcně a odborně správně. Pozitivem většiny zhlédnutých hodin byly jednoznačné řídicí pokyny vyučujících a dostatečný prostor pro procvičení učiva. V nácviku ke slohové práci měli žáci možnost uplatnit vlastní kreativitu a učitelka formou problémově orientovaných otázek podporovala jejich aktivitu. Uplatňovala různé formy práce, postupovala systematicky, s pedagogickou důsledností. V některých hodinách však převažovala práce učitele, žáci více přijímali již hotová fakta. Pedagogové zpravidla dbali na dodržování psychohygienických zásad učení, někdy opomenuli častější střídání činností (četba dlouhého textu). Ne vždy se dařilo dobře pracovat s časem, několikrát přerušilo činnost zvonění.

Poměrně málo byla využívána vstupní motivace. Vyučující dokázali však v různé míře průběžně motivovat žáky aktualizací učiva, využíváním jejich zkušeností a pochvalou. Průběžná klasifikace dílčích aktivit byla výjimečná. Vzájemné hodnocení nebo sebehodnocení žáků nebylo pozorováno. Vyučující se vyjadřovali spisovně, někdy i hovorově, jejich projevy byly srozumitelné. Nespisovné výrazy v odpovědích žáků opravovali jen minimálně. V žákovských knížkách jsou známky zaznamenávány průběžně. Předložené písemné kontrolní práce a pravopisné diktáty byly po formální stránce sjednoceny, kritéria i formy hodnocení byly podle zaměření tříd diferencovány. U klasifikovaných prací nebyly vždy důsledně vyžadovány od žáků opravy chyb.

Žáci akceptovali stanovená pravidla komunikace. Interakce mezi vyučujícími a žáky byla bezproblémová, probíhala v přátelské atmosféře. Někteří pedagogové se však méně věnovali systematickému rozvoji komunikativních dovedností všech žáků. Do žádné ze sledovaných hodin nebyla zařazena skupinová práce. Možnosti získávat kompetence v oblasti týmové spolupráce měli tak žáci omezené.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce byly celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Anglický, francouzský a německý jazyk

Škola poskytuje žákům možnost výběru ze tří různých cizích jazyků vyučovaných kvalifikovanými pedagogy velmi dobře vybavenými po metodické, didaktické i odborné stránce. Zmíněné jazyky se žáci učí ve všech typech tříd (běžné, s rozšířenou výukou jazyků i ve třídách se speciálními vzdělávacími potřebami žáků). Všechny hospitované hodiny byly velmi dobře připravené a promyšlené. Stanovené výukové cíle sledovaných hodin odpovídaly požadavkům vzdělávacího programu. Byly přiměřené aktuálnímu stavu jednotlivých tříd a zohledňovaly individuální vzdělávací potřeby žáků. V mnoha případech učitelky vzdělávací cíle předem nesdělily, ale ty jasně vyplynuly ze struktury hodin a průběžně byly naplňovány. Probírané učivo obsahově navazovalo na předcházející témata. Žáci jsou k výuce cizích jazyků rozděleni do početně nevyvážených skupin, neboť byla upřednostňována volba jazyka žáky při zachování minimálního počtu ve skupině.

Pro výuku jsou využívány kromě kmenových tříd (v dělených skupinách velmi rozdílného počtu) dvě učebny cizích jazyků, ve kterých podnětně působí řada výukových a motivačních materiálů. Žáci průběžně pracovali s učebnicemi, pracovními sešity a namnoženými pracovními listy. Na hodiny si vyučující nosily magnetofon s nahrávkami textů roditelých mluvicích nebo písněmi v cizích jazycích. Jiná didaktická technika nebyla využita.

Výuka byla většinou dostatečně názorná, odborně přesná, realizovaná v logických souvislostech. Ve velké míře se uplatňoval frontální způsob výuky s účinným střídáním činností i funkční prací ve skupinách či ve dvojicích. Na základě svých vědomostí, zkušeností a schopností vyvozovali žáci základní vztahy a souvislosti týkající se probíraného učiva, odůvodňovali jevy, pracovali s porozuměním. Instrukce dostávali od vyučujících převážně v cizích jazycích, byli vedeni k souvislejší komunikaci. V hodinách byl zřejmý individuální přístup s ohledem na rozdílnost zaměření jednotlivých tříd, ne vždy zcela akceptovaný všemi žáky. Někteří jedinci dávali najevo nezájem o práci, záměrně narušovali hodinu a nespolupracovali.

Vstupní i průběžná motivace vycházela z reálné situace, organizace výuky a volby vyučovacích metod. Žáci byli motivováni zejména pochvalou a oceněním výsledků práce, částečně zařazováním soutěží a her, využíváním mezipředmětových vztahů, příkladů z praxe a střídáním činností.

Většinu zhlédnutých hodin charakterizovala pracovní atmosféra, dobré vzájemné vztahy a vstřícný způsob komunikace vyučujících se žáky. Ve sledovaných hodinách převládalo průběžné hodnocení žáků. Závěrečné shrnutí učiva, zhodnocení práce žáků nebo jejich sebehodnocení prakticky chybělo.

Průběh a výsledky vzdělávání v cizích jazycích byly hodnoceny celkově jako velmi dobré.

Společenskovědní předměty – dějepis, občanská výchova, rodinná výchova

Hodnocení kvality výuky výše uvedených předmětů vychází z osmi hospitací u osmi vyučujících. Sledované hodiny rodinné výchovy vyučovaly čtyři učitelky, vyučování dějepisu a občanské výchovy vedly učitelky s příslušnou aprobací.

Obsah učiva, který mají vyučující zpracován v časově tematických plánech, korespondoval s platnými učebními osnovami. Pouze v plánování dějepisné látky devátého ročníku je tematickému celku „Československo a svět ve 2. polovině 20. století“ věnován krátký časový úsek. Ve zhlédnutých hodinách se vyučujícím převážně nedařilo jasně definovat výukové cíle, vyplynuly spíše z jejich průběhu. V dějepisné výuce ve třídách s různým zaměřením (vývojové poruchy učení, rozšířená výuka jazyků) ne vždy odpovídala přiměřenost daných cílů vzdělávacím potřebám žáků. Učivo logicky navazovalo na předcházející témata. Látka byla podávána věcně správně.

Výuka probíhala v podnětných i méně esteticky uspořádaných kmenových učebnách, převažovala tradiční materiální podpora výuky. Žáci používali učebnice, v rodinné výchově většinou namnožené materiály, ne vždy byla připravena k dějepisné výuce na tabuli mapa. Ve dvou hodinách byla využita video ukázka, ojediněle dostali žáci k prozkoumání materiály různé povahy.

Ze zhlédnutých hodin bylo zřejmé, že se učitelky na výuku připravovaly. S tématem byli žáci většinou seznámeni, některé vyučující ho dodatečně zapsaly na tabuli. Kromě jedné hodiny dějepisu, kde žáci dostávali jednoznačné pokyny a pracovali s poskytnutými zdroji informací v týmech, byly ostatní vyučovací jednotky vedeny většinou frontálně, s dominantním projevem vyučujících. Mnohé z hodin se vyznačovaly málo strukturovanou výukou a nízkým využitím aktivizujících činností. Převaha uzavřených otázek ze strany učitelek, ale i dlouhé zápisy na tabuli byly méně vhodnými výukovými metodami. V závěru většiny hospitovaných hodin vyučující neuskutečnily se žáky rekapitulaci probrané látky ani zhodnocení jejich práce.

V některých hodinách si učitelky připravily pestřejší vstupní motivaci. Někde se podařilo žáky v úvodu motivovat aktualizací v návaznosti na jejich zkušenosti. V dějepisné výuce nechyběly mezipředmětové souvislosti. Průběžně hodnotili vyučující žáky málo, sebehodnocení ani hodnocení žáků navzájem nebylo pozorováno. Prohlédnuté žákovské písemnosti měly různou grafickou úroveň. Pravidelnost kontroly sešitů žáků byla rozdílná. Klasifikace z dějepisu byla dle zápisů v žákovských knížkách průběžná. Minimum známek bylo zachyceno v předmětu občanská výchova, záznamy o hodnocení v předmětu rodinná výchova scházely, i když vyučující ve svých klasifikačních podkladech určité množství známek měly zapsáno.

Verbální projevy učitelek byly převážně spisovné a srozumitelné. Nespisovnost ve sporadickém vyjadřování žáků opravovaly jen ojediněle. Žáci většinou respektovali dohodnutá pravidla jednání, hodiny probíhaly v přátelské atmosféře. Ve sledovaných vyučovacích jednotkách byl celkově vytvářen menší prostor pro rozvoj komunikativních dovedností žáků, i když obsah výuky se k získávání těchto kompetencí často nabízel. Žáci v některých hodinách dostávali prostor pro vyjadřování svých názorů, ale zapojovali se většinou stále stejní. Vyučující často volili tradiční metody výuky s převahou jednosměrného toku informací od učitele k žákovi. Aktivizovat maximum žáků, podnítit jejich kreativitu a zároveň zohledňovat rozdílnost třídních kolektivů se dařilo pouze výjimečně.

Celková úroveň průběhu a výsledků vzdělávání ve společenskovědních předmětech byla hodnocena jako průměrná.

Matematika, zeměpis, cvičení z matematiky, informatika, základy administrativy

Hodnocení vychází z celkem osmnácti hodin hospitací ve všech ročnících u všech osmi vyučujících sledovaných předmětů. Absence pedagogického vzdělání u tří učitelů se ve sledovaných hodinách částečně projevila. Kromě jedné výjimky (použitá terminologie v informatice) neměla ČŠI výhrady k odborné stránce výuky.

Obsah učiva zpracovaný v ročních časově tematických plánech korespondoval s platnými učebními osnovami. Jednotlivá témata logicky navazovala na předcházející. Pro žáky s vývojovými poruchami učení pedagogové vhodně vymezili základní učivo. Cíle jednotlivých navštívených hodin byly většinou stanoveny s respektem k věku, schopnostem a dovednostem žáků. Učitelům se však někdy nepodařilo je zcela přizpůsobit aktuálnímu stavu vyučované třídy i jednotlivců.

Sledovaná výuka matematiky (včetně cvičení) probíhala v kmenových učebnách s tradiční, většinou účelně využívanou, bezprostřední materiální podporou (tabule, křída, sešit, někdy učebnice). Vysoká úroveň názornosti byla charakteristická pro výuku zeměpisu - zkušená učitelka dobře využívala didaktickou techniku (video) a řadu pomůcek (pracovní sešity, pracovní listy, slepé mapy). V hodinách jejích kolegů pracovali žáci pouze s učebnicemi a atlasy. Záznamy v náhodně vybraných sešitech žáků byly většinou systematické a učitelé opravované. Větší důslednost v kontrole zápisů scházela v sedmém ročníku (matematika, zeměpis).

V matematice a zeměpise převažovalo různě účinné frontální vyučování. Pouze několik učitelů dokázalo vhodně zařadit i individuální činnosti. Z pohledu vytváření klíčových kompetencí je pozitivně hodnocen pokus o skupinovou práci ve cvičení z matematiky, i když bylo patrné, že žáci se spolupracovat v týmu teprve učí a učitel zkušenosti s přípravou a řízením kooperativní výuky postupně získává. Zdařilé vyučovací jednotky se vyznačovaly promyšleným výkladem, aktualizací učiva, problémově formulovanými dotazy, svižným tempem a účinným průběžným hodnocením. Žáci byli vhodně motivováni a aktivně

spolupracovali. Tři hodiny matematiky v osmém ročníku a hodina zeměpisu v VI.B byly po všech stránkách promyšlené a vynikajícím způsobem realizované. V méně vydařených vyučovacích jednotkách převažovalo sdělování hotových poznatků nad vyvozováním a intenzivním hledáním souvislostí. Jejich efektivitu dále snižovaly stereotypní struktura hodin, diktování řešených úloh, scházející vnitřní diferenciací (důležitá především v matematice), nevyužití možnosti práce s chybou i opomíjení relaxace jako jedné z psychohygienických podmínek účinného učení. Pozornost žáků i jejich aktivita zákonitě klesaly. Závěrečné shrnutí učiva s informací o splnění vytčených cílů hodiny pro žáky i učitele se objevilo jen ojediněle.

Výuka informatiky a základů administrativy probíhala v odborné učebně výpočetní techniky. Žáci měli k dispozici pečlivě připravené namnožené texty úloh. S výjimkou sedmého ročníku, kde byl prostor i pro individuální objevování, byli velmi málo zvyklí pracovat samostatně. Informace o dalším postupu tak mohli získat pouze od učitelky, která však přes velkou snahu nemohla odpovídat na všechny dotazy zároveň. Žáci si často nevěděli rady, bez účinné motivace ztráceli zájem, pasivně čekali nebo hledali náhradní aktivity.

V oblasti interakce mezi učiteli a žáky byly mezi navštívenými vyučovacími jednotkami velké rozdíly. Ve vynikajících hodinách s příznivým klimatem žáci akceptovali jasně nastavená pravidla komunikace, učitelé jim poskytovali prostor k rozšíření řečových kompetencí, podněcovali je k diskusi. V jiných vyučovacích jednotkách měli žáci velmi málo možností pro vyjádření vlastního názoru a všestranný rozvoj své osobnosti. Snížená kázeň žáků byla důsledkem opomíjení jednoznačných pravidel chování a nevhodně zvolených metod práce.

Pro školu je typická snaha o sjednocení přístupu ke klasifikaci. Používané metody hodnocení žáků byly většinou vyvážené (ústní i písemné), se zohledněním jejich individuálních dispozic. U sledovaného ústního zkoušení zaznamenala ČŠI v několika případech málo zdůvodněnou klasifikaci. Sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků nebylo využíváno. Scházelo také častější ocenění (i dílčího) pokroku. ČŠI pozitivně hodnotí zařazování seminárních prací i předložené výsledky činnosti výuky v hodinách zeměpisu (polstery).

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech matematika, zeměpis, cvičení z matematiky, informatika a základy administrativy byly celkově hodnoceny jako průměrné.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola využila v letošním školním roce plošné testování CERMAT pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků devátých tříd v Libereckém kraji (v matematice dosáhli žáci velmi dobrých výsledků). Analýza byla zaměřena na zjištění individuálních výsledků jednotlivých žáků, průměrných výsledků školy a porovnání výsledků školy s výsledky všech zúčastněných žáků v kraji. Škola z nich vyvodila další postupy a své zaměření pro pedagogickou činnost v následujícím školním roce. Sleduje úspěšnost žáků v přijímacím řízení na navazující školy. Pro neprospívající a žáky s poruchami učení a chování organizuje podpůrné programy (logopedie, škola hrou, čtení s porozuměním). Žáci dobře reprezentovali školu umístěním na předních pozicích v soutěžích z cizích jazyků, zeměpisu (první místo žáka 6. ročníku v krajském kole zeměpisné olympiády), ve vědomostní soutěži Paragraf a v dopravních testech.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech na prvním a druhém stupni základní školy byly v souhrnu hodnoceny jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

V průběhu inspekční činnosti proběhly dvě tematicky zaměřené inspekce: „Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů“ a „Vzdělávání žáků s vývojovými poruchami učení“.

Škola má vypracovaný kvalitní preventivní program, na něm a aktivitách s ním spojenými pracují dva metodici prevence (na 1. a 2. stupni) a výchovná poradkyně, do aktivit prevence jsou zapojeni i ostatní pracovníci školy. Vyskytující se negativní jevy jsou řešeny vhodným způsobem. Přesto se závažnost a četnost některých jevů zvyšuje i díky neochotě spolupráce rodičů nejproblémovějších žáků a omezeným možnostem školy k postihům. Celkové vyhodnocení bude zpracováno do celostátní zprávy ČŠI, která bude zveřejněna na internetu.

Ve škole je vzděláváno 106 žáků s diagnostikovanými vývojovými poruchami učení, kteří jsou uvedeni ve výkazech jako integrovaní. Žáci jsou na prvním stupni zařazeni do tří specializovaných a jedné vyrovnávací třídy. Na druhém stupni je zřízena jedna specializovaná třída a další žáci jsou integrováni individuálně. Na prvním i druhém stupni péči o žáky s vývojovými poruchami učení zajišťují učitelky většinou s požadovanou odbornou kvalifikací. Učitelky specializovaných tříd prvního stupně mají zároveň vystudovanou speciální pedagogiku. Rada pedagogů se v této problematice dále průběžně vzdělává. Pro žáky s vývojovými poruchami učení jsou k dispozici vhodné kompenzační a didaktické pomůcky. Materiálně technické podmínky navštívené školy umožňují poskytnout žákům příslušnou speciálně pedagogickou péči.

Individuálně vzdělávací programy jsou zpracovávány na základě kvalitních podkladů pedagogicko psychologické poradny, s níž škola úzce a efektivně spolupracuje. Zpracované programy jsou plně funkční a odpovídají doporučené rámcové struktuře dle směrnice MŠMT.

Z většiny hospitovaných hodin vyplynulo, že učitelé převážně zohledňují specifické vzdělávací potřeby integrovaných žáků. Na prvním stupni je žákům s vývojovými poruchami učení poskytována nadstandardní speciálně pedagogická péče nad rámec běžné výuky. Systematické působení pedagogů v dané oblasti je patrné především na prvním stupni.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školních zařízení – vydalo MŠMT čj. 27935/2004-21 dne 19. 10. 2004 s účinností od 1. 11. 2004
2. Změna Zřizovací listiny č. 1 pro příspěvkovou organizaci Základní škola Liberec, Broumovská 847/7 – vydalo Zastupitelstvo statutárního města Liberce usnesením č. 43/04 ze dne 30. 3. 2004 čj. OSK/209/04/ZL
3. „Učební plán 1. – 9. ročníku ZŠ, Liberec, Broumovská 847 uč. dokumenty: 16847/96-2, Základní škola“, nedatováno
4. „Učební plán 1. – 9. ročníku ZŠ, Liberec, Broumovská 847 uč. dokumenty: 16333/96-22-21, Učební plán ZŠ s třídami s rozšířeným vyučováním jazyků“, nedatováno
5. Učební dokumenty vzdělávacího programu Základní škola schválené MŠMT dne 30. 4. 1996 čj. 16 847/96-2 s platností od 1. 9. 1996, Úpravy a doplňky schválilo MŠMT dne 25. 8. 1998 čj. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998, ve znění pozdějších úprav
6. Výkaz Škol (MŠMT)V3-01 podle stavu k 30. 9. 2004
7. Výkaz škol (MŠMT) V3a-01 Příloha k výkazu o základní škole o speciálních-specializovaných třídách podle stavu k 30. 9. 2004

8. Schválení záměru otevření speciálních tříd od 2. do 9. ročníku, Základní škola Liberec, Broumovská 847, ze dne 21. 8. 2002, POS/3500/36/02 Statutárním městem Libercem, nám. Dr. E. Beneše I, 460 59 Liberec
9. Rozvrh hodin všech tříd a vyučujících platný v době konání kontroly pro školní rok 2004/2005 a schválený ředitelem školy
10. Třídni knihy tříd 1. – 9. ročníku ve školním roce 2004/2005
11. Třídni výkazy a katalogové listy tříd 1. stupně
12. Třídni výkazy a katalogové listy tříd VI. A, VII. A, VIII. B, IX. C
13. Zápis z pedagogické rady ze dne 24. ledna 2005
14. „1. provozní porada“ ze dne 31. 8. 2004
15. „Organizační řád“ schválený ředitelem školy z 1. 9. 1999
16. „Provozní řád“ schválený ředitelem školy, nedatováno
17. „Vnitřní řád pro učitele – školní rok 2000/2001“ schválený ředitelem školy z 1. 9. 2000
18. „Kritéria pro přiznání příplatku a mimořádné odměny“ ze dne 29. 12. 2004
19. „Směrnice o vnitřní kontrolní činnosti vedení ZŠ Liberec, Broumovská 847“, nedatováno
20. „Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2003/2004“ z 30. června 2004
21. „Vnitřní řád Základní školy Broumovská“ schváleno pedagogickou radou dne 2. září 2002
22. Personální dokumentace (doklady o kvalifikaci) učitelů sledovaných předmětů
23. Zápis ze schůzky SRPDŠ ze dne 7. 3. 2005
24. „Ochrana člověka za mimořádných událostí, začlenění do výuky 6. – 9. ročníků jednotlivých předmětů“
25. „Plán hospitační činnosti 2004/2005“, nedatováno
26. „Hospitace ve školním roce 2004-2005“, nedatováno
27. Hospitační záznamy vedení školy ve školním roce 2004/2005
28. „Minimální preventivní program v oblasti zneužívání návykových látek“, nedatováno
29. „Škola bez drog“, nedatováno
30. „Záznamy o šetření stížností“
31. „Záznamy z jednání s rodiči“
32. „Plán činnosti výchovného poradce“, nedatováno
33. Osobní dokumentace žáků s vývojovými poruchami učení
34. Individuální vzdělávací plány žáků s vývojovými poruchami učení
35. Podklady k instalaci a provozu počítačů v rámci projektu „Internet do škol“ SIPVZ
36. Zápis z jednání předmětových komisí přírodovědných předmětů, matematiky ve školním roce 2003/2004 a 2004/2005, českého jazyka a společenských věd předmětů ve školním roce 2004/2005
37. Časově tematické plány sledovaných předmětů pro školní rok 2004/2005
38. „Záznamy o práci ve volitelném předmětu“ informatika VII.B a VIII.B,C, základy administrativy IX.A,B, cvičení z matematiky IX. A,B, cvičení z českého jazyka VII. B, IX. B ve školním roce 2004/2005.
39. Vybrané písemné práce žáků v předmětu matematika ve školním roce 2004/2005
40. Vybrané kontrolní slohové práce z českého jazyka ve školním roce 2004/2005
41. Práce žáků – pracovní sešity „Státy Evropské unie“, seminární práce ze zeměpisu, výstupy projektů, postery.

ZÁVĚR

Vzdělávání probíhá v úplné základní škole podle učebních dokumentů vzdělávacího programu Základní škola a téhož programu s rozšířenou výukou cizích jazyků. Škola se zaměřuje i na vzdělávání žáků s vývojovými poruchami učení. V personální oblasti jsou pozitivně odborná kvalifikovanost většiny vyučujících a vcelku stabilizovaný pedagogický sbor. Problémy, jak zabezpečit kvalifikovanost výuky ICT a zkreativnit výuku v některých společenskovědních předmětech, se musí škola ještě zabývat. Vstřícnost učitelů k žákům a zohledňování jejich individuálních potřeb byly zřejmě zejména ve výuce na prvním stupni.

Vedení školy svou kontrolní činností zaměřuje na všechny základní oblasti práce školy. Zhlédnutá výuka probíhala v souladu s platnými učebními dokumenty. Povinná dokumentace průkazně zachycovala průběh vzdělávání. Chod školy upravují stanovená a všem známá pravidla. Směrem k žákům i zaměstnancům vyžadují některá již zaběhnutá opatření uvedená v dokumentech aktualizaci.

Organizace výuky odpovídala zvolenému vzdělávacímu programu i jeho rozšířené variantě. Škola má fungující vnitřní i k rodičovské veřejnosti otevřený informační systém, jehož součástí jsou i poradenské služby a primární prevence proti sociálněpatologickým jevům.

Materiálně-technické podmínky sledovaných předmětů byly na velmi dobré úrovni a umožňovaly bezproblémově plnit učební osnovy. Společné školní prostory působily esteticky, v kmenových třídách žáků s rozšířenou výukou cizích jazyků bylo více dbáno na jejich vzhled, pořádek a výukovou podnětnost. Žádná z jazykových učeben nemá speciální technické zázemí. Pro většinu předmětů na obou stupních je k vyučování zajištěno dostatečné množství vhodných pomůcek a didaktické techniky.

Výuka v hospitovaných předmětech byla většinou dobře připravena, včetně materiální podpory. Obsah vyučovacích jednotek korespondoval se schválenými učebními osnovami. V organizaci hodin převažovalo frontální vyučování. Někteří učitelé vhodně zařazovali do výuky formu skupinové nebo párové práce. Efektivní byly hodiny založené na činnostním vyučování. Učivo bylo po věcné i odborné stránce vyučujícími interpretováno správně. V části navštívených hodin spočívaly nedostatky v absenci zpětné vazby pro žáky i učitele o naplnění stanovených cílů vzdělávání, v podceňování sebehodnocení žáků, ve vedení diskuse a v menším podílu uplatňování aktivizujících metod v práci se žáky především na druhém stupni. Zde někdy poznamenaly výuku i negativní projevy v chování žáků. Ve většině navštívených hodin žáci respektovali dohodnutá pravidla jednání, učitelé se chovali přátelsky a tolerantně. Pozitivní jsou systematická práce pedagogů se žáky s vývojovými poruchami učení a nabídka širších možností vzdělávání pro žáky jazykově nadané.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobry (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Alexandra Hanwaldová	v. r.
Člen týmu	PhDr. Milan Adamec	v. r.
Člen týmu	Mgr. Věra Hessová	v. r.
Člen týmu	Mgr. Jan Vrabec	v. r.
Člen týmu	Ing. Eva Žižková	v. r.

V Liberci dne 15. června 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Masarykova 28, 460 01 Liberec 1. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 21. června 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
PaedDr. Vladimír Bůta, ředitel školy	v. r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	2005 – 07 - 04	h4-1155/05-5100

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.